

ریشه‌یابی اعتراضات ۲۰۲۰ آمریکا آیا بهار غربی در راه است؟

در آمریکا ساختار پلیس و روند دادگستری است که ناعدالتی ایجاد می‌کند.

معترضان به مرگ جورج فلوید در نیویورک، ۶ ژوئن

پانته‌آ بهرامی

از مهم‌ترین کارهای رسانه‌ها پرسشگری است. این مقاله در نظر دارد سوال‌های اساسی درباره ریشه‌یابی اعتراضات آمریکا را مطرح کرده و در نهایت به آنها پاسخ دهد. بدون شک اعتراضات آمریکا که در ابتدا علیه خشونت پلیس آغاز شد در قدم دوم به ضد نژادپرستی و در ادامه به اعتراض به نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی کشیده شد.

اعتراض همواره زمانی که آفریقایی - آمریکایی‌های غیرمسلح به دست پلیس به قتل رسیده‌اند وجود داشته است. ولی حرکت گسترده معترضان پس از ۱۹۶۸ و ترور مارتین لوتر کینگ بزرگ‌ترین اعتراضات این کشور است که نه تنها در آمریکا سراسری شد، بلکه به بسیاری از کشورهای غربی هم کشیده شد. تاکنون حداقل دو مجسمه که نماد بردگی در بریتانیاست پایین کشیده شده، جاستین ترودو نخست وزیر کانادا ۸

دقیقه در میان تظاهرکنندگان زانو زده، در برلین، بروکسل، پاریس، فرانکفورت، لندن، میلان، سیدنی، هامبورگ و بیش از ۱۰۰ شهر آمریکا شاهد اعتراضات هستیم.

چه سازوکاری توانسته است این جنبش را حداقل در کشورهای غربی گسترش دهد؟ پایه‌های عینی این جنبش چیست؟ پرسش کلیدی دیگر به ریشه حمله به مغازه‌های شیک، لوکس و کالاهای مارکدار بازمی‌گردد. در یک نگاه سطحی می‌توان آن را به شکلی تک‌علتی به گروه‌های موسوم به «آنتی‌فا» یا همان گروه‌های ضد فاشیسم نسبت داد، اما کنکاش در لایه‌های مختلف جامعه آمریکا و ویدئوها نشان می‌دهد که جوانان معمولی هستند که این فروشگاه‌ها را خالی می‌کنند. چرا؟ علت جامعه‌شناسی و روانشناسی آن به کجا برمی‌گردد؟

بستر اقتصادی - اجتماعی اعتراضات

به گفته بانک جهانی، رشد اقتصادی جهان به منفی ۲.۵ درصد در سال ۲۰۲۰ کاهش یافته، یعنی به بدترین حالت پس از جنگ جهانی دوم. تاکنون به طور رسمی اعلام شده آمریکا و آلمان در رکود اقتصادی فرو رفته‌اند.

دیوارنگاره‌های متاثر از قتل جورج فلوید

جورج فلوید در اثر هنری جدید بنکسی: این مشکل سفیدپوست‌هاست

خانواده جورج فلوید؛ اعلام برگزاری راهپیمایی در سالروز سخنرانی مارتین لوترکینگ

یکی از علل آن به گسترش ویروس کرونا برمی‌گردد که تا به حال جان نزدیک به ۴۰۰ هزار نفر را در دنیا گرفته است. تنها در آمریکا ۴۰ میلیون نفر بیکار شده‌اند. نرخ بیکاری در این کشور هم اکنون ۱۳ درصد است. بنابراین اعتراضات در دو بستر بیکاری و بیماری زمینه‌های جامعه‌شناسی خود را یافت.

در کنار این دو عامل به نابرابری‌های اقتصادی به عنوان عامل سوم باید اشاره کرد. گزارش کنگره آمریکا در سال ۲۰۱۶ از نابرابری توزیع ثروت سخن می‌گوید، ۱۰ درصد از خانواده‌های ثروتمند بیش از ۳/۴ کل ثروت جامعه را در دست دارند.

۵۰ درصد لایه‌های پایین تنها یک درصد ثروت را در اختیار دارند. افزایش تعداد جوانان سفیدپوست در تظاهرات نیز به این نابرابری برمی‌گردد، چه آنان نیز درگیر این تبعیض هستند. در نتیجه یک جرقه کافی بود که خرمن نارضایتی را شعله‌ور کند.

علت چهارم رشد تکنولوژی و اینترنت و تبدیل جهان به دهکده جهانی است که در ثانیه‌ای فیلم کشته شدن جورج فلوید را در تمام دنیا مخابره کرد.

و بالاخره نقش رهبری در آمریکاست، در زمان اوباما چندین بار تظاهرات ضد نژادپرستی اتفاق افتاد، اما نقش او هماهنگی و آشتی بود. دونالد ترامپ در ابتدا با خواست ارسال ارتش به خیابان‌ها آتش‌بیار معرکه و گسترش خشم معترضان به شهرهای مختلف شد. البته مخالفت وزیر دفاع با این خواست نشان از عدم تصمیم‌گیری بر اساس تکصدایی در سیستم حکمرانی این کشور است.

فقر و آموزش نازل ساختاری در میان سیاهان

برخی استدلال می‌کنند: «سیاه‌پوستان تنبل هستند، کار نمی‌کنند، بزه‌کارند. مدرسه نمی‌روند، مواد مخدر استفاده می‌کنند». واقعیت این است که اکثر سیاه‌پوستان از کودکی وارد چرخه خانوادگی فقیر، مدارس نازل، بهداشت ناکافی، تغذیه بی‌کیفیت، دستگیری‌های بی‌دلیل و زندان می‌شوند و همین امکان ترقی را از اکثر آنها می‌گیرد.

البته سرنوشت لاتین‌تبارها نیز تقریباً مشابه است. برای مثال بودجه مدارس عمومی در آمریکا از مالیات منازل مسکونی تامین می‌گردد.

بر اساس گزارش مرکز حقوقی فقر جنوب، سیاه‌پوستان در مناطق فقیرنشین و در نتیجه در مدارس با بودجه‌های نازل تحصیل می‌کنند و اصطلاح «خط تولید از مدرسه به زندان» گویای این سیستم آموزشی است که به شدت تاثیر منفی بر زندگی سیاه‌پوستان دارد.

دانش‌آموزان سیاه‌پوست سه بار بیش از دانش‌آموزان سفیدپوست تعلیق یا اخراج می‌شوند. با این که ۱۶ درصد دانش‌آموزان آفریقایی - آمریکایی هستند ۳۱ درصد آنها طبق آمار فدرال در سال ۲۰۱۲ دستگیر شدند. در سه دهه اخیر با خصوصی شدن زندان‌ها شاهد گران‌ترین سیستم زندان جهان در آمریکا بوده‌ایم. مردان آفریقایی- آمریکایی تنها ۶ درصد جمعیت را تشکیل می‌دهند ولی میزان جمعیت آنان در زندان ۴۰ درصد جمعیت است. احتمال این که مرد سیاه‌پوست فقیر سر از پشت میله‌های زندان درآورد ۵۲ درصد است.

در سال ۲۰۲۰ موسسه اقتصاد سیاسی در گزارشی نشان داد چگونه نابرابری‌های نژادی و طبقاتی بر روی سلامت سیاهان در پیوند با اپیدمی کووید ۱۹ تاثیر گذاشته، به سه گروه اشاره دارد. اول گروهی که کارشان را از دست داده اند، دوم افرادی که جزو مشاغل اساسی و مشغول به کار هستند و سوم گروهی که از خانه دورکاری می‌کنند. سیاه‌پوستان بیشتر در فروشگاه‌ها، پست، وسایل نقلیه عمومی خدمات عمومی مشغولند و به این ترتیب بیشتر در معرض ابتلا به کرونا هستند. از هر ۵ نفر تنها یک سیاه‌پوست در گروه سوم دورکاری می‌کند. در مورد علل بالای مرگ و میر سیاهان در پیوند با ویروس کرونا به مقاله قبلی همین نویسنده مراجعه کنید.

ریشه‌یابی حمله به فروشگاه‌های لوکس، شیک و مارک‌دار

اگر حمله به مغازه‌ها را به گردن گروه‌های ضد فاشیسم بیندازیم، فقط به راه حلی ساده و ساده‌باورانه متوسل شده‌ایم. این پدیده بی‌شک چند علت دارد و فقر یکی از عوامل مهم خالی کردن مغازه‌های شیک

و لوکس است. بر اساس گزارش دفتر بودجه کنگره آمریکا، فقرا زیر بار قرض له شده اند، طبقه متوسط متوقف و ثروتمندان قلیل در حال صعودند.

این گزارش نابرابری در سال ۲۰۱۳ را بیش از ۱۹۸۹ ارزیابی میکند. سه مرد ثروتمند یعنی جف بزوس، بیل گیتس و وارن بافت در مجموع ۳۰۰ میلیارد دلار را در دست دارند، در حالی که ۵۰ درصد پایین جمعیت یعنی ۱۶۰ میلیون نفر تنها صاحب ۲۵۱ بلیون دلار هستند.

دکتر عبدی جوادزاده جامعه‌شناس در دانشگاه فلوریدا معتقد است در کنار فقر که افراد توانایی خرید اجناس لوکس را ندارد، خشم و ناامیدی، تبعیض در زندگی‌شان که در تقابل با نسل‌های قبلی پسرفت داشته از عوامل دیگر حمله به فروشگاه‌هاست. این ناامیدی خود را در انتقام و دردی که به رفتاری غیرمنطقی منجر می‌شود، متجلی می‌سازد.

مصرف بدون پروا یک پدیده جامعه‌شناسی واقعی است. به اعتقاد وی مارک‌های معروف نشان از تمایلی در فرهنگ مصرف دارد که استفاده از آنها نماد موفقیت و احترام است.

کالاهایی که ما استفاده می‌کنیم ما را در پیوند با طبقه اجتماعی که در آن حضور داریم تعریف می‌کنند. خودروهای شیک و گران‌قیمت نیز همین کارکرد را در طبقه بندی در گروه‌های اجتماعی دارد. دکتر جوادزاده معتقد است آمریکا مدت‌ها کشوری بوده که مصرف کالا در آن سیر صعودی داشته است. اما اکنون مدتهاست با نسلی روبه‌روست که با سیر برعکسی مواجه شده است، آنها از نظر اقتصادی - اجتماعی صعود نمی‌کنند، فارغ از این که تا چه میزان کار و کوشش کنند یا چه اندازه تحصیلات عالی داشته باشند.

با چنین کالبدشکافی مصادره مغازه‌های شیک قابل توضیح است. البته برخی فروشگاه‌های مواد غذایی نیز خالی شدند که در دوران بیکاری ۴۰ میلیونی و فقر قابل تصور است. شعار کلیدی «بدون برابری آرامشی وجود نخواهد داشت» هشدار به ثروتمندان جامعه است تا زمانی که عدالت اقتصادی، بهداشتی و اجتماعی برقرار نگردد از شر مخالفان خود رها نخواهند شد.

خشونت پلیس و دستگیرهای بی‌پروا

در قوانین آمریکا همه در مقابل قانون یکسان هستند. شکاف‌های

قانونی برعکس ایران از این زاویه وجود ندارد. بلکه ساختار پلیس و روند دادگستری است که ناعدالتی ایجاد می کند. سیاه پوستان به خاطر فقر نمی توانند وکیل خصوصی بگیرند. وکیل دولتی تا زمان دادگاه موکل را نمی بیند بنابراین به خاطر عدم پرداخت وثیقه در زندان بمانند.

متیو هورس، پلیس پیشین فدرال آمریکا در کتاب تازه خود به نام «سیاه و آبی» پرده از واقعیت‌هایی برمیدارد. نویسنده باور دارد شکایت سیاهان و لاتین‌تبارها اکثراً نادیده گرفته می شود و خشونت پلیس تنها به ماموران بازنمی گردد، بلکه مقامات ایالتی و سرمایه‌گذاران از پلیس می خواهند که جرایم را به هر قیمتی در محلات ویژه ای پایین بیاورند.

او معتقد است فقر و بیکاری، مدارس بی‌کیفیت و خانواده‌های از هم پاشیده شده از عوامل خشونت و جرایم در محلات سیاه‌پوستان است. باید توجه داشت چه نیروهایی به پلیس ملحق می‌شوند آنان باید ۱۹ ساله و دارای دیپلم باشند.

حقوق برای شروع سالانه بین ۴۰ تا ۵۰ هزار دلار است. بنابراین کسانی به پلیس می پیوندند که معمولاً امکان دیگری ندارند و به سرعت در موقعیت قدرت در مقایسه با شغل‌های دیگر قرار می گیرند.

این اعمال قدرت در دستگیری‌ها نمود پیدا می‌کند. مردان سیاه‌پوست ۱۳ بار بیشتر از مردان سفید به جرم داشتن مواد مخدر به زندان‌های ایالتی گسیل می شوند. برعکس سفیدپوستان معاملات مواد مخدر توسط سیاهان در خیابان انجام می گیرد، در نتیجه بیشتر در معرض بازداشت پلیس قرار می‌گیرند.

دیدبان حقوق بشر به ویژه به اختلاف غم‌انگیز ارسال زندانیان مواد مخدر از زندان‌های ایالتی به زندان فدرال اشاره دارد. سیاهان ۵۷ درصد بیش از سفیدها به این زندان‌ها گسیل می‌شوند. رئیس پلیس شیکاگو در کتاب سیاه و آبی اقرار می‌کند که «مقامات رابطه میان فقر و جرایم را درک می‌کنند و باید به مشکلات ریشه‌ای مثل نظام بد آموزشی و نبود امکان اشتغال رسیدگی شود».

این گزارش‌ها نشان می‌دهد که سیستم عدالت کیفری در آمریکا به گونه‌ای طراحی شده که به نفع نخبه‌های سفید و به ضرر اقشار محروم باشد. این امر به تقویت شکاف طبقاتی و ناعدالت در جامعه منجر می‌شود.

شنبه ۲۴ خرداد ۱۳۹۹ برابر با ۱۳ ژوئن ۲۰۲۰